

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
У 2022/2023 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ**

У 2022/2023 навчальному році питання належної організації освітнього процесу за дистанційною формою, зокрема, у сфері загальної середньої освіти, залишаються актуальним серед сучасних освітніх викликів, спричинених введенням 24.02.2022 воєнного стану в Україні та продовженням до 31.12.2022 дії карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19).

Нормативне забезпечення

Організація дистанційного навчання у сфері загальної середньої освіти регулюється:

- Законом України «Про освіту»;
- Законом України «Про повну загальну середню освіту»;
- Законом України від 28 квітня 2022 року № 7325 «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану»;
- Указом Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»;
- постановою Головного державного санітарного лікаря України від 06 вересня 2021 року № 10 «Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах освіти на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)»;
- наказом Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року № 1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання»;
- наказом Міністерства освіти і науки України від 01 жовтня 2012 року № 1060 «Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси»;
- наказом Міністерства освіти і науки України від 28 березня 2022 року № 274 «Про деякі питання організації здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні»;
- наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25 вересня 2020 року № 2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти»;
- листом Міністерства освіти і науки України від 19 серпня 2022 року № 1/9530-22 «Щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти».

Дистанційне навчання – це організація освітнього процесу (за дистанційною формою здобуття освіти або способом використання технологій дистанційного навчання в різних формах здобуття освіти) в умовах

віддаленості один від одного його учасників та їх, як звично, опосередкованої взаємодії в освітньому середовищі, яке функціонує на базі сучасних освітніх, інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій.

Організація дистанційного навчання в закладі загальної середньої освіти має **забезпечити можливість здобувачів освіти реалізувати право на якісну та доступну освіту** відповідно до їхніх здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей та досвіду незалежно від віку, місця проживання чи перебування, стану здоров'я, інвалідності, соціального і майнового стану, інших ознак і обставин, зокрема й тих, які об'єктивно унеможливають відвідування закладів освіти.

Системотехнічне забезпечення

Організація дистанційного навчання ґрунтується на використанні й поєднанні специфічних освітніх технологій і технічних засобів зв'язку із сучасними методиками навчання, на передаванні інформації. Питання належної організації дистанційного навчання потребують відповідного **системотехнічного забезпечення** закладу загальної середньої освіти (далі –заклад).

Ці та інші функції, відповідно до пункту 3 статті 37 Закону України «Про повну загальну середню освіту», покладено на **засновника закладу**, де зазначено, що він **«зобов'язаний забезпечити утримання та розвиток заснованого ним закладу освіти, його матеріально-технічної бази** на рівні, достатньому для виконання вимог державних стандартів, ліцензійних умов провадження освітньої діяльності у сфері загальної середньої освіти, вимог трудового законодавства, оплати праці педагогічних та інших працівників, охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки тощо».

Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання в закладі поєднує:

апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відеоконференцзв'язку тощо), що забезпечують розроблення, накопичення та ефективного використання електронних освітніх ресурсів, управління освітнім процесом та навчальну взаємодію між суб'єктами дистанційного навчання в синхронному та асинхронному режимах;

інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускнуою здатністю каналів, що надає суб'єктам дистанційного навчання цілодобовий доступ до електронних освітніх ресурсів для реалізації освітнього процесу в синхронному та асинхронному режимах. Підключення до мережі Інтернет рекомендовано зі **швидкістю не менше 100 Мбіт/с із використанням оптоволоконних технологій;**

програмне забезпечення загального та спеціального призначення (зокрема й для осіб з особливими потребами), яке має бути ліцензійним або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами;

технічна/сервісна підтримка для забезпечення безперервної роботи платформи дистанційного навчання, що надається фахівцями у сфері цифрових технологій;

електронні освітні ресурси з навчальних предметів (інтегрованих курсів), необхідні для забезпечення дистанційного навчання. Види електронних освітніх ресурсів, вимоги до них, порядок їх розроблення та впровадження визначається відповідно до Положення про електронні освітні ресурси, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01 жовтня 2012 року № 1060 (зі змінами).

Навчально-методичне забезпечення

Для ефективної організації дистанційного навчання рекомендовано використовувати такі платформи дистанційного навчання: Microsoft Teams, Google Workspace for Education, Moodle, Edmodo, Мій клас, Classdojo, електронний журнал, щоденник тощо. Ці сервіси мають можливість відстежувати результати роботи учасників освітнього процесу (учителів, учнів), спостерігати за наповненням та проведенням дистанційних занять, зберігати роботи учнів та фіксувати результати навчання.

Moodle (<https://moodle.org/>) – це безкоштовна, відкрита навчальна платформа, призначена для створення персоналізованого освітнього середовища. Платформу можна розгорнути на власному вебсервері. З-поміж різних варіантів розміщення Moodle-сайту можна виділити ресурс **Gnomio** (<https://www.gnomio.com>), який дозволяє створити власний сайт з готовими налаштуваннями. Система має простий та ефективний web-інтерфейс, дизайн має модульну структуру і легко модифікується, підтримуються різні структури курсів: «календарна», «форум», «тематична». Кожен курс може бути додатково захищений за допомогою кодового слова. Наявний багатий набір модулів-складових для курсів: чат, опитування, форум, глосарій, робочий зошит, урок, тест, анкета, вікі, семінар, ресурс (у вигляді тексту, вебсторінки, каталогу). Усі оцінки сформовано у сторінку журналу (або у вигляді файлу), доступний повний звіт щодо роботи користувача в системі, можливе налаштування e-mail (розсилки новин, форумів, оцінок і коментарів учителів). Однак, на відміну від Google Classroom, ця платформа потребує більш серйозного підходу і більш глибокого вивчення інструментів роботи. Добре, коли увесь заклад буде працювати в середовищі Moodle. Якщо вчитель самостійно організовує роботу з класом, то можна вибрати програму простішу.

Microsoft Teams (<https://www.microsoft.com/uk-ua/education/products/teams>) – це хмарний сервіс, що поєднує найзручніші сучасні інструменти для роботи, а саме: можливість якісного відеозв'язку для проведення онлайн-занять, нарад, спільної роботи з документами в реальному часі, створення інтерактивних звітів, опитувальників, доступу до персонального сховища обсягом 5000 Гб, відкриває унікальні можливості для творчої співпраці з будь-якого пристрою.

Google Workspace for Education – це пакет спеціалізованого хмарного програмного забезпечення, інструментів для спільної роботи та дистанційного навчання від компанії Google. Основна складова пакету – система управління навчанням **Google Classroom**.

Якщо ж у закладі немає єдиної платформи дистанційного навчання або відсутнє середовище G Suite for Education, можна запропонувати вчителям, які

працюють у 7-11 класах, для організації освітнього процесу використовувати платформу Google Classroom. Учителю та учням для роботи на цій платформі потрібно мати облікові записи в поштовому сервісі Gmail, що дітям дозволено з 13 років.

Google Classroom (<https://classroom.google.com>) – сервіс, що пов’язує Google Docs, Google Drive і Gmail, Google Meet, дозволяє організувати онлайн-навчання, використовуючи відео-, текстову та графічну інформацію. Учитель має змогу проводити тестування, контролювати, систематизувати, оцінювати діяльність, переглядати результати виконання вправ, застосовувати різні форми оцінювання, коментувати й організувати ефективне спілкування з учнями в режимі реального часу. Основним елементом Google Classroom є групи. Функціонально групи структурою нагадують форуми, оскільки вони дозволяють користувачам легко відправляти повідомлення іншим користувачам. Завдяки сервісу для спілкування Google Meet учні та вчитель мають змогу вести онлайн-бесіди в режимі реального часу з комп’ютера або мобільного пристрою, учні / учениці класу можуть показувати свої екрани, дивитися і працювати разом. Така трансляція автоматично публікуватиметься на YouTube-каналі. Також платформа дозволяє за допомогою Google-форм збирати відповіді учнів і потім проводити автоматичне оцінювання результатів тестування.

Заклади загальної середньої освіти, що розгорнули середовище G Suite for Education або платформу дистанційного навчання Moodle (або подібні Classdojo, Мій клас тощо), можуть забезпечити роботу всіх учасників освітнього процесу в цьому середовищі. Учні не потрібно додатково реєструватися в інших системах і сервісах. Однією з переваг використання систем дистанційного навчання в освітньому процесі є автоматичне створення журналу оцінок та інформування про появу нових завдань і термінів їх виконання.

Для учнів 1-6 класів, які ще не мають можливості створити власні поштові облікові записи, доцільно застосовувати такий онлайн-ресурс, як віртуальні дошки **Padlet** (<https://padlet.com/>), **Linoit** (<http://linoit.com/>) тощо. Для кожного класу краще створювати по одній дошці. Наприклад, класний керівник створює онлайн-дошку для свого класу за шаблоном «Полиця», де кожний окремий стовпчик має назву навчального предмета (українська мова, математика, англійська мова та інші), і надає доступ до редагування всім учителям, які викладають у цьому класі, можливість залишати коментарі глядачам. Кожен учитель розміщує в окремих постах навчальний матеріал у відповідному стовпчику. Для зручності орієнтування учнів на віртуальній дошці можна починати кожний пост у стовпчику із зазначення дати й теми уроку. Онлайн-дошки можна використовувати для проектної роботи, індивідуальних завдань або як інструмент донесення та збирання інформації від всіх учнів в одному місці.

Електронні журнали, електронний щоденник «Нові Знання», Human, E-school, Prosvita мають модуль «Дистанційне навчання», що дозволяє організувати дистанційне та змішане навчання.

Human (<https://www.human.ua/>) забезпечує комплексну цифровізацію освітніх закладів завдяки консолідації інструментів для організації освітнього процесу, комунікації та аналітики в єдиній системі. Як результат, заклад отримує інструменти для очної та дистанційної форми навчання, а також прозору статистику освітнього процесу.

Для налагодження комунікації учасників освітнього процесу, оперативного інформування щодо динамічних змін тощо можливе також використання сайту закладу (повідомлення можуть бути публічними, а також повідомлення, доступ до яких є обмеженим – лише для учнів та батьків). У комунікації обов'язковим є забезпечення зворотного зв'язку між учасниками освітнього процесу.

Зворотний зв'язок з учасниками освітнього процесу заклад може здійснювати засобами соціальних мереж.

Сервіс **Нові знання** (<https://nz.ua/>) є однією зі складових Всеукраїнського проєкту «КУРС: Освіта», синхронізується з «Курс школа», повністю використовує наявну базу даних учителів, учнів, батьків, приміщень. Передбачене подання електронної заяви до 1 класу з подальшим автоматичним зарахуванням та формуванням наказів, автоматично створюється розклад уроків, вноситься заміна вчителів, відкрито цілодобовий доступ для адміністрації, учителів, учнів та батьків.

E-school (<https://e-schools.info/>) призначений для оброблення й надання в зручному електронному вигляді інформації про успішність учнів. Сервіс забезпечує можливість вчителям розміщати навчальні матеріали, учням – виконані завдання, проводити тестування. Є можливість індивідуально налаштувати сервіс для роботи. Сервір має демоверсію для ознайомлення. Використовуючи можливості електронного журналу, заклад освіти отримує потужний інструмент для автоматизації освітнього процесу.

Prosvita (<https://prosvita.net/>) дозволяє вчителям наповнювати онлайн-курс навчальними матеріалами з доступом для учнів за допомогою програмних інструментів для спільного онлайн-навчання. Можливості платформи: онлайн-трансляції, електронний щоденник, онлайн-бібліотека, тестування, онлайн-курси, аналітика, моніторинг освітнього процесу, освітні онлайн-ігри, конструктор опитувань та форми зворотного зв'язку.

Використання *соціальних мереж / месенджерів*. Учитель створює групу в соціальній мережі / месенджері (Facebook, Viber, Telegram тощо) з обмеженим доступом, розміщує навчальні матеріали та/або посилання на навчальні онлайн-ресурси, завдання. Також у групі можна проводити опитування учасників.

Використовуючи засоби *електронної пошти*, учитель надсилає учням на їх електронні скриньки навчальні матеріали та/або покликання на навчальні онлайн-ресурси, завдання; учні опрацьовують самостійно матеріали та виконують завдання; виконані завдання надсилають на електронну скриньку вчителю.

В умовах дистанційного навчання актуальним є проведення онлайн-занять, вебінарів, конференцій, нарад, батьківських зборів, індивідуальних консультацій. Організувати онлайн-уроки можна за допомогою різних сервісів Google Meet та програм Zoom, Skype, Viber, Cisco Webex, що забезпечує

вчителеві потужний інструмент для мотивації і спілкування з учнями на відстані в безпечному середовищі. Zoom, Skype потребують установлення додатків на пристрій. Для роботи з Google Meet користувачі повинні мати облікові записи Google. Ці сервіси дають змогу викладачу поєднати мультимедійні ресурси (текстову, графічну, аудіо- та відеоінформацію) на єдиній платформі та в режимі реального часу обговорити й пояснити навчальний матеріал.

У Типовому положенні про дистанційне навчання визначено, що освітній процес за дистанційною формою здійснюється за такими формами: навчальні (у т. ч. практичні, лабораторні) та корекційно-розвиткові заняття, вебінари, онлайн-форуми та конференції, самостійна робота, дослідницька, пошукова, проєктна діяльність, навчальні ігри, консультації й інші форми організації освітнього процесу, визначені освітньою програмою закладу (навчальними програмами з окремих предметів (інтегрованих курсів).

Вебресурси навчальних предметів (програм), необхідні для забезпечення дистанційного навчання, можуть містити:

- методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;
- документи планування освітнього процесу (навчальні програми, навчально-тематичні плани, розклади занять);
- відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо;
- мультимедійні матеріали;
- термінологічні словники;
- практичні завдання з рекомендаціями щодо їх виконання;
- віртуальні лабораторні роботи з рекомендаціями щодо їх виконання;
- віртуальні тренажери із рекомендаціями щодо їх використання;
- пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою викладачем;
- ділові ігри з рекомендаціями щодо їх використання;
- електронні бібліотеки чи покликання на них;
- бібліографії;
- І інші ресурси навчального призначення.

Для забезпечення дистанційного навчання здобувачів освіти заклад може створювати власні вебресурси або використовувати вебресурси з освітніх сайтів «На урок», «Всеосвіта», «Мій клас», [Classtime](#), [Class Dojo](#), LearningApps тощо за вибором педагогічних працівників.

Онлайн-тести можна створювати в Google-формах, а також на спеціалізованих платформах, до прикладу, «На урок», «Всеосвіта», «Мій клас», [Classtime](#), [Class Dojo](#) Quizlet, Quizizz, Kahoot, LearningApps тощо за вибором учителя, урахувавши можливості учнів. Завдання, підготовлені вчителем за допомогою електронних засобів, можуть містити інструмент для самооцінювання учнів в ігровій формі, що сприятиме підвищенню мотивації учнів до їх виконання.

Вимоги до навчальних матеріалів, що створюються та використовуються в межах застосування технологій дистанційного навчання, визначається чинним Положенням про електронні освітні ресурси.

Звертаємо увагу, що в організації дистанційного та змішаного навчання потрібно виважено обирати електронні освітні ресурси, ураховуючи їх дидактичну доцільність, фактологічну коректність змісту, відповідність навчальній програмі. Вибір цифрової платформи для використання в освітньому процесі заклад загальної середньої освіти здійснює самостійно з урахуванням технічних можливостей учителів та учнів. Організуючи дистанційне навчання, педагоги можуть скористатися методичними рекомендаціям «Організація дистанційного навчання в школі».

За умов використання дистанційної / змішаної форм навчання посилюється значущість навчання щодо безпеки в інтернеті. Для формування безпечної поведінки учнів в інтернеті помічними ресурсами будуть посібники, розроблені / перекладені українською мовою за сприяння Координатора проектів ОБСЄ в Україні, а саме: «Онлайн» – друге оновлене видання навчально-методичного посібника «Керівництво із соціально-педагогічного супроводу формування безпечної поведінки підлітків в інтернеті», «Інтернет, який ми хочемо – посібник для учителів» (The Web We Want), «Інтернет, який ми хочемо – посібник для підлітків») The Web We Want).

Також рекомендуємо формувати в учнів мережевий етикет, спонукати дотримуватися правил спілкування та взаємодії в інтернеті, нести відповідальність за власні дії в мережевому просторі.

Заклад може організувати освітній процес з упровадженням технологій дистанційного навчання за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для учасників освітнього процесу. Проте, запроваджуючи дистанційне навчання, рекомендовано зважати не лише на наявність техніки й доступу до мережі "Інтернет" вчителів та учнів, а й на специфіку початкової, базової та профільної середньої освіти, адже рівень сформованості самостійної роботи учнів початкових класів нижчий, ніж школярів базової та профільної середньої освіти. Відповідно, організувати роботу молодших школярів під час дистанційного навчання вдома потрібно за допомогою батьків, або осіб, що їх замінюють.

Отримання навчальних матеріалів, спілкування суб'єктів дистанційного навчання під час навчальних та корекційно-розвиткових занять, консультацій, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації в **синхронному** (учасники взаємодіють із затримкою в часі, застосовуючи електронну пошту, форум, соціальні мережі, хмарні сервіси тощо) або **асинхронному** (учасники одночасно перебувають у системі дистанційного навчання та/або беруть участь у вебінарі, відеоконференції, семінарі, чаті тощо) режимах.

Типовим положенням рекомендовано здійснювати синхронне навчання в обсязі не менше 30%, проте **відсоток синхронного навчання заклад визначає самостійно** (але це не може складати 100%), що зазначається в Положенні про дистанційну форму здобуття освіти, затвердженому наказом закладу.

Зауважуємо, що **режим (синхронний або асинхронний) проведення окремих навчальних занять педагогічні працівники визначають самостійно**. У виборі режиму навчання, зазвичай, оптимальним є **змішаний підхід**, що може допомогти вчителю об'єднати переваги синхронного та асинхронного режимів, офлайн- та онлайн-навчання. У результаті учні дотримуватимуться звичного для них розкладу та не будуть перевантажені онлайн-присутністю.

Для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність доступу (обмежений доступ) до мережі "Інтернет" або технічних засобів навчання, зокрема дітей із сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, багатодітних, малозабезпечених сімей тощо), заклад забезпечує використання інших засобів комунікації, доступних для учнів (телефонний, поштовий зв'язок тощо).

Організація освітнього процесу в закладі має забезпечувати регулярну та змістовну **взаємодію суб'єктів дистанційного навчання** з використанням форм індивідуальної та колективної навчально-пізнавальної діяльності учнів, а також здійснення ними самоконтролю під час навчання.

Директор закладу може вимагати від педагогічних працівників підтвердження виконання ними освітньої програми (навчальних планів і навчальних програм) у спосіб, схвалений педагогічною радою закладу освіти. Заклад освіти має забезпечувати регулярне відстеження результатів навчання учнів, а також надання їм підтримки в освітньому процесі (за потреби).

Організаційно-правове забезпечення

Статтею 38 Закону України «Про повну загальну середню освіту» визначено, що **керівник закладу здійснює безпосереднє управління закладом і несе відповідальність за освітню та іншу діяльність закладу освіти**.

Головними завданнями директора закладу з питань належної організації роботи закладу в умовах дистанційного навчання є:

1) внесення змін до **статуту закладу** в частині інформації про дистанційну форму здобуття освіти як одну із можливих орієнтовно такого змісту:

«Повна загальна середня освіта в Закладі здобувається за очною (денною) формою. Також повна загальна середня освіта в Закладі може здобуватися за дистанційною, мережевою, екстернатною, сімейною (домашньою) формами чи формою педагогічного патронажу, а також за очною (вечірньою), заочною формами (на рівнях базової та профільної середньої освіти)».

«З метою належної організації освітнього процесу в Закладі можуть формуватися класи та/або групи, зокрема й спеціальні, інклюзивні, з дистанційною, вечірньою формами здобуття освіти, з навчанням мовою корінного народу чи національної меншини України поряд із державною мовою»;

2) внесення змін до колективного договору та правил внутрішнього трудового розпорядку в закладі в частині можливості запровадження дистанційної роботи із працівниками закладу орієнтовно такого змісту:

Колективний договір

«На працівників Закладу може поширюватися норма трудового законодавства щодо запровадження гнучкого режиму праці та дистанційної роботи».

«Роботодавець зобов'язаний забезпечувати оплату праці працівників Закладу за заміну будь-яких категорій тимчасово відсутніх працівників у повному розмірі за їхньою кваліфікацією, зокрема під час дистанційної роботи».

«Педагогічним працівникам гарантується збереження заробітної плати на період оголошеного карантину та здійснення освітнього процесу в дистанційному режимі, оплати праці за фактично виконаний ними обсяг навчального навантаження».

Правила ВТР

«Для працівників може встановлюватися гнучкий режим робочого часу та запроваджуватися дистанційна робота згідно норм Кодексу законів про працю України»;

3) створення, реєстрація та проведення (за підписами учнів і працівників закладу) **інструктажів з питань охорони праці, навчання та безпеки життєдіяльності** працівників та учнів закладу в умовах дистанційного навчання;

4) забезпечення **обліку робочого часу та оплата праці педагогічних працівників**, які організують дистанційне навчання, відповідно до законодавства. Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання здійснюється в межах робочого часу педагогічних працівників (**ведення табелів обліку робочого часу, журналу обліку заміненних і пропущених уроків та створення відповідних наказів про оплату праці**);

5) проведення **інвентаризації матеріальних цінностей** закладу, зокрема облік наявної комп'ютерної техніки та технічних засобів, що знаходяться на балансі закладу для роботи вчителів та навчання учнів (**наказ про проведення інвентаризації у _____ році**).

Організація освітнього процесу

Механізм забезпечення здобуття повної загальної середньої освіти за дистанційною формою, а також упровадження технологій дистанційного навчання під час організації здобуття освіти за різними формами в закладах освіти, які забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, визначено наказом Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року № 1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання».

Зважаючи на особисту відповідальність директора закладу за забезпечення організації освітнього процесу та здійснення контролю за виконанням освітніх програм, у спосіб, схвалений педагогічною радою закладу, під час дистанційного навчання, рекомендовано забезпечити:

1) схвалення на засіданні педагогічної ради закладу, затвердження та введення в дію в закладі **Положення про дистанційну форму здобуття освіти**

2) включення **механізму моніторингу та контролю якості дистанційного навчання до внутрішньої системи забезпечення якості освіти** в закладі, визначених у Положенні про внутрішню систему забезпечення якості освіти закладу;

3) внесення до **освітньої програми закладу** інформації про дистанційну форму здобуття освіти та відповідну онлайн-платформу, обрану закладом;

4) включення до **річного плану роботи закладу** заходів, пов'язаних з організацією та моніторингом організації дистанційного навчання;

5) затвердження **розкладу навчальних занять з використанням технологій дистанційного навчання** з дотриманням вимог пункту 8 розділу V Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОЗ України від 25.09.2020 № 2205:

- для учнів 1 класу – не більше 10 хвилин;
- для учнів 2-4 класів – не більше 15 хвилин;
- для учнів 5-7 класів – не більше 20 хвилин;
- для учнів 8-9 класів – 20-25 хвилин;
- для учнів 10-11 (12) класів на 1-й годині занять – до 30 хвилин, на 2-й годині занять – 20 хвилин;
- при здвоєних навчальних заняттях для учнів 10-11 (12) класів – не більше 25-30 хвилин на першому навчальному занятті та не більше 15-20 хвилин на другому навчальному занятті;

6) створення **наказу (-ів) про тимчасову організацію освітнього процесу за дистанційною формою навчання** за результатами відповідних рішень педагогічної ради закладу (**протоколу засідання педагогічної ради**) за орієнтовним зразком:

7) створення **наказу про призначення відповідальних за організацію дистанційного навчання** в закладі з обов'язковим внесенням такої посадової функції до **посадової інструкції** відповідного працівника (з обов'язковим повторним ознайомленням працівника з посадовою інструкцією під підпис);

8) **визначення обсягів синхронного та асинхронного навчання, офлайн-та онлайн-навчання**;

9) на виконання статті 30 Закону України «Про освіту» **розміщення на вебсайті закладу** (у разі його відсутності – на вебсайті свого засновника) усієї необхідної інформації щодо організації освітнього процесу в частині дистанційного навчання (**інструкції для учнів та батьків з питань роботи в застосунках, інструкції щодо вивчення тем, виконання завдань, критеріїв оцінювання**) задля забезпечення відкритого доступу до такої інформації та документів;

10) **забезпечення регулярного відстеження результатів навчання учнів**, а також надання їм підтримки в освітньому процесі (за потреби);

11) здійснення дистанційного **навчання осіб із особливими освітніми потребами** з урахуванням індивідуальної програми розвитку та можливим застосуванням допоміжних технологій дистанційного навчання (озвучування даних з екрану, голосове введення тексту, субтитри, клавіатури зі спеціальними

можливостями тощо) з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів таких осіб. **Освітній процес під час дистанційного навчання для осіб з особливими освітніми потребами забезпечується за участі асистента вчителя та/або асистента учня;**

12) **дотримання вимог законодавства про освіту, захист персональних даних, а також санітарних правил і норм** (щодо формування розкладу навчальних занять, рухової активності, вправ для очей, безперервної тривалості навчальної діяльності з технічними засобами навчання, тривалості виконання завдань для самопідготовки в позанавчальний час) під час дистанційного навчання;

13) забезпечення **належного обліку навчальних занять і результатів навчання** учнів під час дистанційного навчання відповідно до законодавства (ведення паперового та електронного (за наявності) класного журналу);

14) ведення **обліку учнів, які мають медичні протипокази до занять із комп'ютерною технікою**, оскільки для них організацію дистанційного навчання заборонено (наказ про затвердження списку таких учнів на підставі відповідних медичних висновків);

15) розроблення **індивідуальних навчальних планів**, відведення часу на **додаткові консультації**, коригування річного й календарних планів для забезпечення ефективної організації освітнього процесу за дистанційною формою (за потреби);

16) здійснення **моніторингу та аналізу ефективності впровадження технологій дистанційного навчання та організації дистанційного навчання загалом** (аналітичні накази за результатами моніторингу);

17) забезпечення педагогічних працівників закладу (за потреби) **робочими місцями з доступом до мережі Інтернет** (локальна мережа, відкритий wi-fi) та встановленим ліцензованим або вільним програмним забезпеченням;

18) проведення загальношкільних і класних батьківських зборів (онлайн-конференцій з учнями та їхніми батьками) з метою інформування батьків про всі особливості 2022/2023 навчального року, зокрема й у частині можливого дистанційного навчання. Рекомендовано обговорити форми співпраці та інші організаційні питання, скоординувати роботу всіх у зручному форматі, узгодити спосіб конструктивного зворотного зв'язку, а для уникнення непорозумінь – пояснити батькам алгоритм дій, оскільки в більшості батьків відсутній досвід дистанційного навчання (**протоколи загальношкільних та класних батьківських зборів**).

Оцінювання результатів навчання за дистанційною формою

Для забезпечення цілісності освітнього процесу, зокрема за дистанційною формою здобуття освіти, необхідно враховувати результати оцінювання учнів / учениць. Також важливо формувати в учнів уміння аналізувати власну роботу, власні результати навчання, визначати для себе подальші завдання. У кожний урок / заняття необхідно включати роботу з учнями за результатами оцінювання, самооцінювання, взаємооцінювання.

Під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їх прав і свобод, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Керуючись правом на автономію у виборі змісту, форм і методів роботи, учитель може використовувати самостійно визначені або розроблені способи фіксації зворотного зв'язку з учнями; при цьому важливим є забезпечення ефективності процесу оцінювання задля досягнення очікуваних результатів учнями.

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі / учениці, його / її батькам (іншим законним представникам).

За дистанційного та змішаного режимів навчання оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відеоконференцзв'язку.

Оцінювання результатів навчання учнів у закладах загальної середньої освіти врегульовано:

Методичними рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 № 813;

Методичними рекомендаціями щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 01.04.2022 № 289 (**чинні для 5 класів**);

Критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.04.2011 № 329;

Орієнтовними вимогами оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 № 1222 із змінами, додаток 2 (**чинні для 6-11 класів**);

Інструкцією з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496.

Звертаємо увагу, що відповідно до законодавства в разі відсутності результатів річного оцінювання за 2021/2022 навчальний рік учень / учениця має право пройти річне оцінювання до початку 2022/2023 навчального року.

Зауважуємо також, що за рекомендаціями МОН України на початку 2022/2023 навчального року необхідно **провести діагностику та аналіз опанування учнями матеріалу, пропонованого під час дистанційного навчання за минулий навчальний рік**. Результати діагностування не підлягають обліку й не враховуються під час оцінювання за перший семестр.

